

Z D R A V Á M Ě S T A , O B C E A R E G I O N Y Č R

ROZHOVOR

**Rozhovor
s 1. místopředsedkyní
NSZM, náměstkyní hejtmana
Zdravého Kraje Vysočina,
Ing. Marií Černou**

Uplynulý rok byl úspěšný

Blíží se konec roku a s ním často i bilancování. Jak byste z pozice první místopředsedkyně NSZM zhodnotila uplynulý rok?

Myslím, že rok 2006 byl pro asociaci rokem úspěšným, o čemž svědčí i neustávající přírůstek nových členů. Byl to také rok volební, i ve vztahu k NSZM, protože většina jejích členů jsou obce a města, kde probíhaly komunální volby, což s sebou přirozeně přineslo obměnu v řadách zastupitelů a radních. Nadcházející období je pro mě osobně plně očekávání a těším se na spolupráci s novými kolegy, kteří převzou záštitu nad Zdravými městy a obcemi a regiony. Znamená to ale také, že se s řadou kolegů, s nimiž jsem se poslední čtyři roky pravidelně potkávala, již nesetkám, nebo ne tak často. Sluší se na tomto místě proto poděkovat všem těm, kteří pracovali pro Zdravá města a jejich občany a popřát jim hodně štěstí.

Vysočina byla nedávno oceněna v soutěži O lidech s lidmi za podporu místní demokracie a spolupráci s NNO. Znamená to, že úzká spolupráce s veřejností a neziskovými organizacemi se vyplácí?

Nás ocenění velmi těší. Považuji ho za jeden z dílčích výstupů naší systémové práce, kterou jsme započali v podstatě ihned po vzniku kraje Vysočina a ustavení jeho vedení a dalších orgánů, kdy byla zřízena pracovní pozice koordinátora pro neziskový sektor. Tento přístup se nám nyní vyplácí. Zástupci neziskových organizací jsou členy řady poradních orgánů Rady kraje, své zastoupení mají také v Pracovní skupině pro Zdravý kraj a místní Agendu 21. Pomáhají nám již při formulaci jednotlivých priorit a záměrů, což také později usnadňuje jejich praktickou realizaci, neboť řada těchto organizací si v regionu vybudovala velkou autoritu a respekt. Celý tento „mix“

pak posiluje schopnost kraje a místních samospráv čerpat zdroje z EU. Spolupráce s neziskovým sektorem se tedy po všech stránkách vyplácí a důkazem je i toto ocenění.

Tématem posledního dvojčísla je také udržitelné stavebnictví. Podporuje kraj Vysočina své obce a města např. v oblasti úspor energie či revitalizace brownfields?

Přímou podporu v této oblasti kraj zatím neposkytuje, ale existuje hned několik forem nepřímé podpory. Předně jsme si nechali zpracovat analýzu stavu ploch vhodných k revitalizaci (brownfields) na území kraje a aktivně nabízíme průmyslové plochy ve spolupráci s městy a obcemi k dalšímu využití, a to včetně nabídek na různých investičních veletrzích doma i v zahraničí. Zastavíme tak zábor půdy a zbavíme náš kraj řady nepěkných a mnohdy zdevastovaných míst. U ostatních ploch, které nejsou vhodné k podnikání, pomáháme jako také s nastavením Regionálního operačního programu tak, aby z něho mohly na tyto účely naše samosprávy čerpat finance EU. V našem kraji rovněž působí Energetická agentura Vysočina, která za několik let své existence udělala velký kus práce na poli obnovitelných zdrojů energie a pomohla realizovat řadu projektů v oblasti energetických úspor.

Protože se nezadržitelně blíží konec roku, čemuž stále nemohu uvěřit, ráda bych také popřála všem Zdravým městům, obcím a regionům a jejich partnerům klidné a příjemné Vánoce. A proto, že zastupuji asociaci Zdravých měst, můžu všem popřát do nového roku jediné – zdraví, a to v tom nejširším slova smyslu, tedy kromě samotného zdraví také pocit pohody, uspokojení z práce, dobré rodinné zázemí a přátele.

Marie Černá

PF2007

Kraj Vysočina, Zlínský kraj

ms. Dražanská Vsebořovna, ms. Chlapek, ms. Kroměřížsko, ms. Kuřimka, ms. Letavice, ms. Novoměstsko, ms. Podrálsko, ms. Prácheňsko, ms. Sdružení Ašsko, ms. Sdružení Ráje, ms. Střední Vsetínsko, ms. Svazek obcí regionu Třeboušsko, ms. Šumava - Západ, ms. Telčsko, ms. Třebíčsko, ms. Třebíčsko, ms. Urbanická Brázda, ms. Valašskomeziříčsko-Kelečsko, ms. Velkomeziříčsko-Bítejšsko

Blansko, Bolatice, Borovany, Boskovice, Brno, České Budějovice, Desná, Hadonín, Hradec Králové, Humpolec, Chrudim, Jilemnicko, Karviná, Koprivnice, Kostelec nad Orlicí, Kouřim, Kroměříž, Křižany, Křižánky, Kuřim, Letavice, Litoměřice, Litomyšl, Mladá Boleslav, Mohrá-Horákov, Moravská Třebouš, Nové Město na Moravě, Orlová, Pelhřimov, Podlíbrady, Praha-Libuš a Písnice, Prostějov, Příbram, Rojmitál pod Třebíčskem, Rožnov pod Radhoštěm, Říčany, Skotnice, Slaný, Strakonice, Strašín, Strážek, Světlá nad Sázavou, Šternberk, Štětí, Telč, Třebíč, Třebouš, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Ústí nad Labem, Valašské Meziříčí, Velké Meziříčí, Votice, Vsetín, Zlaté Hory, Zlín

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY
ČESKÉ REPUBLIKY

TÉMA MĚSÍCE: „UDRŽITELNÉ STAVEBNICTVÍ“

Stavebnictví jako široký obor lidské činnosti má ve svých důsledcích rozhodující vliv na životní prostředí a na kvalitu života obyvatel ve městech i na venkově. Budovy se dle zprávy OECD podílejí 40 % na celkové spotřebě energie a produkuje 30 % všech emisí CO₂. Stavebnictví navíc vytváří asi 40 % veškerého lidmi produkovaného odpadu. I ve stavebním průmyslu se však postupně uplatňují technologie, které snižují negativní vliv na životní prostředí. Výstavba v souladu s principy udržitelného rozvoje předpokládá zejména nižší energetickou náročnost při stavbě a provozu budov, racionální výběr a spotřebu materiálu či šetrnější nakládání s odpady, důležitým aspektem je rovněž bezbariérovost budov a další infrastruktury. Důsledné hodnocení společenských a ekologických rizik spojených s výstavbou a postupné začlenění těchto rizik do nákladů staveb tvoří jeden ze základních cílů udržitelného stavebnictví. Udržitelný rozvoj ve stavebnictví zahrnuje kromě environmentálního a socioekonomického hlediska také rozměr kulturní. Estetickou podobu sídel, ale také jejich sociální a ekologickou stabilitu, lze zásadním způsobem ovlivnit během procesu územního plánování.

Moderní urbanismus jako účinný nástroj při prosazování udržitelného rozvoje měst a obcí může zabránit takovým nežádoucím jevům, jakým je třeba nekontrolovaná zástavba cenných ploch vedoucí k jejich trvalému znehodnocení. Dobře zpracovaný územní plán, jeho dodržování a vyhodnocování výrazně přispívá ke zvýšení kvality života obyvatel měst a obcí. Principy udržitelného stavebnictví jsou proto nedílnou součástí rozvoje nejen Zdravých měst, obcí a regionů.

TÉMA VE SVĚTĚ I DOMA

Stavebnictví ve světě i u nás směřuje k udržitelným formám

Významný podíl stavebního průmyslu na celkovém znečištění planety je pádným důvodem pro hledání udržitelných alternativ v tomto tradičním oboru. Vzor pro investory z řad měst, obcí a regionů, ale také pro jejich obyvatele, představují úspěšné příklady nízkoenergetické výstavby. Právě spotřeba energií je tématem řady mezinárodních dokumentů a předmětem činnosti mnoha organizací.

Tématu stavebnictví se v obecné rovině věnují už základní dokumenty, zabývající se problematikou udržitelného rozvoje. Jednu z prvních ucelených interpretací **Agendy 21** pro specifické otázky stavebnictví a bydlení představuje **Agenda HABITAT II**, dokument schválený členskými státy OSN na mezinárodní konferenci o lidských sídlech v Istanbulu v roce 1996. Jako reakce na obecné dokumenty byla mezinárodním společenstvím stavebních specialistů v roce 1999 přijata **Agenda 21 pro udržitelnou výstavbu**, zpracovaná organizací CIB. Agenda zohledňuje zejména problematiku úspor energie a materiálů, u nichž je kladen důraz na recyklovatelnost a minimalizaci odpadu, ale zabývá se také úsporami vody a půdy, tedy pozemků, jež jsou zde řazeny do kategorie zdrojů. Mimo jiné se Agenda věnuje také udržitelnému vývoji městských aglomerací a souvisejícím sociálním, ekonomickým a kulturním otázkám. Již v roce 1994 schválili zástupci evropských měst a obcí směřujících k udržitelnému rozvoji tzv. **Aalborskou chartu**, která zohlednila rostoucí environmentální aspekt urbanismu. Ten byl následně zapracován také do zásad plánování měst, obsažených v **Nové Athénské chartě** z roku 1998. Z evropských předpisů pro plánovací a stavební praxi pochází i v České republice postupně zaváděné

hodnocení environmentálních rizik, a to v měřítku od strategického hodnocení koncepcí (SEA), přes hodnocení vlivu konkrétních projektů na životní prostředí (EIA), až po hodnocení životního cyklu jednotlivých výrobků (LCA). V obecnější rovině řeší problematiku udržitelného stavebnictví v České republice **Státní politika životního prostředí**, dokument schválený v roce 2004 pro roky 2004–2010. V rámci **Rady vlády pro udržitelný rozvoj** se stavebnictvím zabývá **Pracovní skupina pro udržitelnou výrobu a spotřebu**. V blízké budoucnosti by měla zpracovat samostatný program „Udržitelné stavebnictví“.

Evropskou úmluvu o krajíně ratifikovala i Česká republika

Jednu z nejvýznamnějších úmluv na mezinárodní úrovni, která se přímo dotýká vztahu člověka a jeho působení na krajinu, je bezesporu **Evropská úmluva o krajíně**. Česká republika tuto smlouvu, jejímž cílem je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat evropskou spolupráci v této oblasti, ratifikovala již v roce 2004, přesto není příliš na veřejnosti známou (ke stažení na [http://www.vukoz.cz/_C1256D3B006880D8.nsf/\\$pid/VUKITF1CW0SZ/\\$FILE/vukoz-umluva_%20o_%20krajine-20031008.pdf](http://www.vukoz.cz/_C1256D3B006880D8.nsf/$pid/VUKITF1CW0SZ/$FILE/vukoz-umluva_%20o_%20krajine-20031008.pdf)).

Kromě mezinárodních dokumentů a politik existuje naštěstí také celá řada institucí, které se zabývají jejich praktickou realizací. Tématu udržitelného stavebnictví a jeho energetickým souvislostem se v ČR věnuje mnoho nevládních organizací, mimo jiné například společnosti **SEVEN** (více na <http://www.seven.cz>), **EkoWATT** (více na <http://www.ekowatt.cz>) či Ekologický institut **Veronica** (více na <http://www.veronica.cz>). Organizace **Liga ekologických alternativ** pořádá letos již třetí ročník soutěže s názvem **Solární liga** (více na <http://www.lea.ecn.cz> a <http://www.solarniliga.cz>), která oceňuje úspěšné projekty s využitím sluneční energie. Propagací nízkoenergetického stavění se zabývá brněnská občanská společnost **Centrum pasivního domu**. Více informací o udržitelné výstavbě lze získat také na informačním portálu <http://www.substance.cz>, který provozují specialisté z oboru pražské **Stavební fakulty ČVUT**. Další důležité organizace naleznete také v rubrice Partneři.

Partneři NSZM

Partnery pro udržitelné stavebnictví nalézáme i v zahraničí

Národní síť Zdravých měst v současné době spolupracuje s řadou odborných partnerů jak z ČR, tak i zahraničí. Mezi nejvýznamnější zahraniční partnery patří mezinárodní společnost **Energie Cités**, která se zaměřuje na problematiku tzv. udržitelné energetiky (úspory a využívání obnovitelných zdrojů energie). Společně s NSZM a dalšími organizacemi a evropskými městy připravuje např. dvouletý projekt Display Plus (více v rubrice Projekty). Dlouholetým partnerem je rovněž

česká společnost **Porsenna, o.p.s.**, prosazující principy udržitelného rozvoje do běžného života, zejména v oblastech udržitelné výstavby, úspor energie, využívání obnovitelných zdrojů energie a ekonomiky. Odborným partnerem v oblasti energetiky je také společnost **SEVEN**, která je mj. garantem projektu Green Light v ČR (více v rubrice Projekty).

Mezi podobně zaměřené partnery NSZM patří rovněž společnost **EkoWATT, Centrum pro obnovitelné zdroje a efektivní využívání energie**, která patří k předním českým poradenským společnostem v oblasti energetiky, ekonomiky a životního prostředí. Zaměřuje se především na energetickou soběstačnost budov, obcí, měst a regionů, a také výrobních provozů a dalších energetických systémů.

S ohledem na společné téma Zdravých měst, obcí a regionů a Rady vlády pro udržitelný rozvoj, kterým bude v roce 2008 **Udržitelná energetika**, navazuje NSZM spolupráci s dalšími subjekty, jako je např. společnost **Knauf Insulation**.

DOBRÁ PRAXE

Co znamená, když je stavebnictví „udržitelné“?

Konkrétní výsledky udržitelného stavebnictví představují především budovy označované jako **nízkoenergetické domy**, případně jako **domy pasivní**, což je termín vyjadřující ještě nižší energetickou náročnost provozu budovy. Přitom energetické úspory mohou v oblasti udržitelného stavebnictví zahrnovat například také minimalizaci požadavků na dopravu během výstavby i odstraňování stavby. V rámci udržitelné výstavby jsou nevhodnější přírodě blízké materiály, jako je například dřevo, které lze snadno recyklovat či vhodně zlikvidovat a snížit tak množství odpadu. Předpokládá se **maximální využití obnovitelných zdrojů energie**, například v podobě solárních panelů pro ohřev teplé vody, tepelných čerpadel či vytápění palivem na bázi dřeva. Nízkoenergetické domy produkují minimum emisí CO₂ i ostatních škodlivých látek, což je dáno mimo jiné také použitím efektivních topných a vzduchotechnických zařízení. Dle odhadů odborníků **činí navýšení na nízkoenergetické řešení domu pouze 5–15 % z celkových nákladů**.

Podle údajů mezinárodní nevládní organizace ISES bylo v roce 2003 postaveno v Evropě (zejména v německy mluvících zemích) 1300 bytových jednotek ve standardu pasivního domu, v roce 2004 to bylo už 4000 bytových jednotek a v roce 2010 se předpokládá dokonce 60000 bytových jednotek. V České republice je zatím realizováno

Moderní solární panely mohou nerušeně koexistovat i v historických částech měst a obcí, o čemž svědčí i příklad ze Zdravého města Litoměřice.

relativně malé množství pasivních domů, nicméně i u nás se prosazuje trend energetických úspor, související také s rostoucími cenami energií. V souladu s evropskými předpisy došlo v ČR v roce 2002 ke **zprůsňování normy, která určuje tepelně-technické požadavky na výstavbu**.

Zdravá města, obce a regiony, naplňující principy udržitelného rozvoje, mohou jakožto stavební investoři preferovat udržitelná řešení. U stávajících budov je vhodné nechat vypracovat energetický audit a provést případná opatření vedoucí ke snížení spotřeby energie, jako je dodatečné zateplení, instalace solárních panelů pro ohřev vody nebo třeba využití obnovitelných paliv k vytápění domů. V případě novostaveb se nabízí možnost realizovat nové budovy jako nízkoenergetické, případně dokonce pasivní domy. Takové řešení sice může znamenat mírné zvýšení nákladů, ale na některá opatření lze získat externí dotace a zdařilý výsledek dobře poslouží k prezentaci dobré praxe města, obce či regionu. Dotace pro místní obyvatele, kteří se rozhodnou pro nízkoenergetická řešení staveb, představuje také jednu z možností, jak město, obec či region může podpořit udržitelnou výstavbu na svém území.

V čem vynikají Zdravá města, obce a regiony

Řada členských municipalit má v oblasti udržitelného stavebnictví dlouholeté zkušenosti a za své úsilí již byly rovněž oceněny v několika soutěžích. Průkopníkem v oblasti využívání obnovitelných zdrojů energie a systematické podpory je Zdravé město **Litoměřice**. Držitel **České sluneční ceny** z roku 2001 podporuje zavádění obnovitelných zdrojů energie ve třech oblastech. Samo používá solární kolektory

Na fotografii je zachycena instalace nového kotle na biomasu v třebešické teplárně o výkonu 3 MWt, které bez problémů slouží od roku 2002 (autor společnost TTS).

na veřejných budovách pro ohřev TUV např. na budově Dětského domova či Základní škole na Valech. Městský úřad nebo krytý bazén zase získávají teplo díky technologii tepelných čerpadel a parkovací automaty na Mírovém náměstí pro svůj provoz nepotřebují žádné kabely – elektrickou energii jim dodává Slunce. Litoměřice ročně podpoří ze svého rozpočtu instalace ve výši 520 tisíc Kč. V blízké budoucnosti chtějí v Litoměřicích více spoléhat na geotermální energii a elektřinu z malých vodních elektráren. V současnosti zde

probíhají sondážní vrty, které mají ověřit možnosti využití unikátní technologie **Hot Dry Rock** („horká suchá skála“), díky níž lze získat tepelnou energii ukrytou 5 km pod povrchem Země.

Solární energii využívá také např. Zdravé město **Letovice**. V Letovicích umístili solární kolektory v Centru sociálních služeb a získanou čistou energii využívají pro ohřev teplé užitkové vody (TUV), což výrazně snižuje provozní náklady města na tuto budovu. Město rovněž podniká kroky k rozšíření těchto aktivit na další šetrné technologie - tepelná čerpadla s eventuálním využitím spodní vody z blízké řeky Svitavy - které by mohly sloužit k vytápění celého objektu MěÚ Letovice.

Biomasa jako obnovitelný zdroj energie je společným tématem Zdravého města **Třebíč** a mikroregionu **Telčsko**. Ojedinelý příklad řešení centrálního zásobování teplem můžeme najít v Třebíči. Zde se podařilo navázat na stávající systém a ten postupně rozšířit na téměř celé město - i přes jeho značnou členitost. Jako zdroj energie se přitom využívá biomasa ve formě lesní štěpky, pilin a v budoucnu i cíleně pěstovaných energetických plodin. V červnu loňského roku zde také zavedli kogenerační zdroj nového typu, založený na spalování biomasy a výrobě elektřiny prostřednictvím nejmodernějších technologií.

Díky projektu **Podpora rozvoje využívání biomasy na Telčsku**, dostanou obce v tomto mikroregionu možnost být nezávislé na externích dodávkách tepla. V téměř každé obci mikroregionu Telčsko bude v rámci projektu instalován ukázkový kotel na biomasu a v počátečním stádiu bude palivo dodáváno Energetickou agenturou Vysočiny. Projekt směřuje k vytvoření uzavřeného a soběstačného systému využívání obnovitelných zdrojů energie, jehož součástí by bylo pěstování energetických rostlin místními zemědělci, zpracování biopaliva přímo v obci a přímé zásobování obyvatelstva tímto palivem.

Prozatím nedoceneným aspektem udržitelného stavebnictví je recyklace stavebního materiálu (zejména ze starých budov určených k demolicí) či úspory energií (např. formou zateplování budov). Ale i zde se blýská na lepší časy. Např. ve Zdravém městě **Vsetín** uvažují o zateplení budovy městského úřadu s využitím solárních panelů. I tento příklad snad bude moci sloužit k většímu rozšíření tématu udržitelného stavebnictví nejen v oblasti šetrné energetiky do dalších Zdravých měst, obcí a regionů.

Databáze DOBRÁ PRAXE

Příklady dobré praxe z dalších oblastí naleznete v Databázi DobráPraxe - <http://www.dobrapraxe.cz>.

ZDROJE A PROJEKTY

Pro oblast udržitelného stavebnictví je relevantních řada grantových a dotačních zdrojů. Jedná se jak o peníze „evropské“, tak o zdroje české provenience.

Evropské fondy nabízejí pro programovací období 2007-13 hned několik možností. Doporučit lze především priority stavebnictví jednotlivých Regionálních operačních programů (ROP). Dotace jsou poskytovány jak na občanskou vybavenost, tak také na turistickou infrastrukturu. Pro obce pod 2000 obyvatel připadá v úvahu i program rozvoje venkova ČR 2007-13 (<http://www.mze.cz>). Specifickou příležitostí je tzv. Integrovaný operační program (IOP) pod gescí Ministerstva pro místní rozvoj. Jedna z jeho priorit se zaměřuje na revitalizaci panelových sídlišť. Z hlediska úspor energie lze nalézt možnosti v **Operačním programu Životní prostředí**, dopravní infrastrukturu je možno řešit v rámci **Operačního programu Infrastruktura** (velké investice). Pro

začínající a inovativní podnikatele v oblasti stavebnictví se naskýtají příležitosti obecně v **programech podporujících podnikání** (např. OP Podnikání). Speciální příležitost lze také nalézt na webu Evropské banky pro obnovu a rozvoj (<http://www.ebrd.com>). Další informace naleznete na <http://www.strukturalni-fondy.cz>.

Tradičním domácím zdrojem jsou dotace jednotlivých ministerstev a dalších ústředních orgánů a rozpočtových organizací, ale také samosprávy a neziskové organizace. **Ministerstvo pro místní rozvoj** (<http://www.mmr.cz>) nabízí finance např. na sanace popovodňových škod a v rámci programu PANEL pomáhá s revitalizací panelových sídlišť.

Státní fond rozvoje bydlení (<http://www.sfrb.cz>) poskytuje dotace na podporu výstavby nových domů a bytů, zatímco **Ministerstvo dopravy a Státní fond dopravní infrastruktury** (<http://www.mdcz.cz>, <http://www.sfdi.cz>) zaměřují svoji podporu na řešení a výstavbu dopravní infrastruktury. **Ministerstvo průmyslu a obchodu a agentura Czechinvest** (<http://www.mpo.cz>, <http://www.czechinvest.cz>) poskytují finance na rekonstrukce a výstavbu průmyslových zón a nájemních objektů včetně sanace tzv. brownfieldů. **Ministerstvo kultury** (<http://www.mkcz.cz>) má připraveny dotační tituly pro obnovu, údržbu a rekonstrukci památkově chráněných objektů. Možnosti získat dotace pro energetické úpravy budov a snižování energetické náročnosti nabízí **Česká energetická agentura** (<http://www.ceacr.cz>). Jednotlivé **krajské úřady** nabízejí různá grantová řízení např. na obnovu památek nebo obecnou podporu podnikání. Finanční prostředky lze získat ale také např. v rámci různých soutěží, jako je např. **Solární liga** (<http://www.solarniliga.cz>) - soutěž měst a obcí v aplikaci solární techniky a úspor energie s finanční odměnou, nebo **architektonické soutěže**, jež zohledňuje také aspekty udržitelného rozvoje (<http://www.e-architekt.cz/index.php?StrId=1&KatId=27>).

Display a Display Plus informují o spotřebě elektřiny a dalších médií v budovách

Projekt Display patří mezi úspěšné evropské kampaně směřující ke snižování zátěže klimatu a omezování tzv. globálního oteplování. Display podporuje evropská města a obce, aby zveřejňovaly spotřebu energií, vody a dalších médií a produkci tzv. skleníkových plynů ve svých budovách a informovaly tak veřejnost. Tato kampaň využívá motiv **etiket** upozorňující zákazníka na **energetickou náročnost** budov, a to velmi názorným příkladem podobně, jak je známe z obchodů např. u praček či ledniček. Jednoduchým způsobem tak každý může vidět na informačním panelu kolik např. budova městského úřadu spotřebovává el. energii, kolik produkuje emisí CO₂ a jaká je spotřeba vody, a umožňuje porovnat tento stav s jinými podobnými budovami. Rovněž lze zjistit, zda se tento stav zlepšuje nebo ne. Součástí „štítkování“ nejsou jen informace o aktuální spotřebě a emisích, ale rovněž o možnostech a opatřeních, která budou zavedena ve prospěch energetických úspor. Tímto způsobem chce projekt změnit postoj lidí a motivovat je k úspornějšímu chování. O úspěchu navazujícího projektu **Display Plus**, jehož partnerem je také NSZM, rozhodne Evropská komise na jaře příštího roku. Více informací naleznete na <http://www.display-campaign.org> (pouze v anglickém jazyce).

Green Light neboli zelené světlo

Program GreenLight je dobrovolná iniciativa Evropské komise zaměřená na podporu úspor energie. Program GreenLight motivuje spotřebitele elektřiny (města, veřejné i soukromé organizace) k nadstandardním závazkům formou instalace úsporných světelných technologií ve svých zařízeních. Základním hlediskem je přitom ekonomická efektivita zavedení takových opatření (tedy prokazatelná úspora energie) a zároveň zachování nebo zlepšení kvality osvětlení. Do programu se mohou zapojit i organizace, které energeticky úspornou rekonstrukci nebo výstavbu nových prostor již realizovaly za období posledních 3 let. Více informací naleznete na <http://www.seven.cz>.

STALO SE

Dobrá praxe byla hlavním tématem výroční konference Zdravých měst, obcí a regionů

Ukázkové příklady projektů a programů členských municipalit NSZM byly hlavním tématem 13. výroční konference Národní sítě Zdravých měst ČR, která se konala 6. prosince pod záštitou ministra životního prostředí v Praze – Průhonících.

Více než 140 účastníků konference přivítal v prostorách kongresového centra FLORET ředitel NSZM Petr Švec. Úvodní prezentace resortů ministerstva životního prostředí (MŽP) a vnitra (MV) představily přístupy k moderní veřejné správě a místní Agendě 21 (MA21) jako jedné z metod jejího měření. „Naším cílem je kvalitní služba občanovi, která bude vykonávána efektivně a hospodárnou veřejnou správou“,

Výroční konference NSZM se zúčastnilo více jak 140 hostů z řad veřejné správy, neziskových organizací, akademické sféry a další.

vedla Martina Jalovecká z MV. „Zavádíme např. program snižování administrativní zátěže o 20 % do roku 2010 a chceme rovněž uplatňovat metody řízení kvality v dalších orgánech veřejné správy. Od letošního roku jsme do oceňovaných metod kvality zahrnuli také MA21“ dodala Jalovecká. „Program MA21 považujeme za důležitou součást rozvoje místní

správy, a to nejen ve vztahu k životnímu prostředí. MŽP proto podporuje tyto aktivity celou řadou finančních nástrojů, ať již z vlastních dotací nebo z fondů EU“, řekl Jakub Kašpar, který rovněž zastupoval nepřítomného ministra Petra. J. Kalaše.

Účastníky přivítal také současný předseda NSZM a senátor Jiří Čunek. Mimo jiné zdůraznil potřebu síťové spolupráce a sdílení dobré praxe. „Nemá smysl objevovat již objevené a vyzkoušené, důležité je se poučit od těch, kteří jsou v něčem lepší nežli my, k tomu nám bude hodně pomáhat právě Databáze DobráPraxe. Neméně podstatné je také umět měřit kvalitu naší práce. Bez toho nelze efektivně spravovat veřejné finance,

Výroční cenu NSZM si z rukou 1. místopředsedkyně NSZM Marie Černé převzali zástupci Zdravých měst Chrudim a Ústí nad Labem.

ani dobře rozdělovat dotace městům a obcím“, řekl Jiří Čunek. Jednou z možností, jak sdílet dobrou praxi a efektivně si vyměňovat zkušenosti, je zapojení do asociace Zdravých měst. Její ředitel, Petr Švec, na konferenci představil projekt finančně podpořený ze zdrojů Evropského sociálního fondu a MŽP, který měl za úkol rozvíjet síť místních Agend 21 v podmínkách české republiky a přispět tak k udržitelnému rozvoji v ČR. „Jde nám o zvyšování kvality života, a to se neobejde bez kvalitní veřejné správy. Zdravé město musí mít také „zdravý“ úřad a efektivně pracující radnici. Mezinárodní program místní Agenda 21 je jednou z cest, jak takového úřadu dosáhnout, a to za přímé účasti veřejnosti“ nabídl svoji představu Petr Švec.

V rámci konference byla předána také **výroční ocenění NSZM**. Zdravé město **Chrudim** obdrželo cenu za **propojení metod kvality ve veřejné správě a jejich využití v praxi úřadu** a Zdravé město **Ústí nad Labem** bylo oceněno titulem „**Skokan roku**“ za rychlý a efektivní postup v rámci Projektu Zdravé město a MA21.

Odpolední program přinesl konkrétní ukázky nástrojů, které členové NSZM pro svůj rozvoj využívají, a také představil jejich praktické výsledky. Zástupci Kanceláře NSZM seznámili účastníky s novým informačním nástrojem pro kvalitní řízení municipalit - **DataPlán NSZM** a **Databáze DobráPraxe**, která slouží všem zájemcům jako zásobník dobrých nápadů a originálních řešení v podobě projektů, programů či dílčích aktivit (více na www.dobrapraxe.cz).

Závěr konference patřil zástupcům Zdravých měst **Hodonín, Chrudim, Litoměřice** a **Ústí nad Labem**, kteří představili svoje úspěšné projekty jako inspiraci pro ostatní. Hodonín prezentoval svůj projekt **bezbariérového města**, Litoměřice seznámily účastníky s unikátním systémem **využívání obnovitelných zdrojů energie** a další severočeský zástupce, Ústí nad Labem, prezentovalo svůj dlouholetý program **Tydny duševního zdraví**. Oceněná Chrudim pak uzavřela celou konferenci prezentací k chrudimským **Zdravým školám** (mezinárodní program WHO). Úspěšný projekt **Partnerství pro Vysočinu** představili zástupci Zdravého kraje **Vysočina** již v dopoledním bloku.

Více informací včetně fotodokumentace naleznete na <http://www.nszm.cz/konference>.

Nejvyšší orgán NSZM jednal v Jihlavě

Valná hromada NSZM (VH) se konala dne 13. prosince v Jihlavě - metropoli kraje Vysočina. Setkání zástupců Zdravých měst, obcí a regionů bylo rozděleno na dvě části. V dopoledních hodinách byla představena asociace Národní síť Zdravých měst, její aktivity a služby novým členům, ale také těm, jejichž politické vedení doznalo změn v nedávných komunálních volbách. V odpoledních hodinách probíhalo samotné zasedání VH pod vedením 1. místopředsdkyně NSZM Ing. Marie Černé. Ředitel asociace Petr Švec zde hovořil s účastníky zejména o projektech a aktivitách asociace, zaměřil se na služby a konzultace

Moderní budova Krajské úřadu kraje Vysočina hostila letošní druhou Valnou hromadu NSZM. Jednání se zúčastnilo více jak 50 zástupců Zdravých měst, obcí a regionů.

k metodám zvyšování efektivity veřejné správy a především na postup dle mezinárodního programu **místní Agenda 21**. Účastníci VH se rovněž shodli na významu společného tématu NSZM, kterým je v současnosti „Bezpečná a udržitelná doprava“ a pro rok 2008 je plánována „**Udržitelná energetika**“.

Petr Švec zmínil rovněž rekordní přírůstek nových členů - letošní rok NSZM zakončí celkem se 77 členy. Mezinárodní Projekt Zdravé město WHO tím rozšíří svojí působnost až na čtvrtinu obyvatel České republiky a patří mezi zeměmi realizujícími tento projekt mezi nejúspěšnější. Jarní Valná hromada NSZM se uskuteční dne 12. dubna 2007.

Členové NSZM uspěli i ve třetím ročníku soutěže za podporu místní demokracie

Do soutěže **O lidech s lidmi – cena za podporu místní demokracie a spolupráci s neziskovými organizacemi**, kterou vyhlašuje Centrum pro komunitní práci (CpKP), se přihlásilo celkem pět projektů ze Zdravých měst a regionů a tvořily tak téměř třetinu soutěžících. Mezi účastníky patřily Zdravé město **Hodonín**, **Šternberk**, Zdravá **Praha - Libuš** a **Písnice** a Zdravý kraj **Vysočina** (dva projekty). Do užšího finále postoupily Kraj Vysočina s projektem „**Partnerství pro Vysočinu**“ a Šternberk s projektem „**Sídlíště, kde chci bydlet**“. Prvně jmenovaný obsadil v konečném pořadí druhé místo a získal rovněž cenu v podobě studijního pobytu v Japonsku pro jednu osobu. Šternberk byl za své úsilí v zapojování veřejnosti oceněn čestným uznáním ministra životního prostředí P. J. Kalaše. Soutěže, kterou finančně podpořila japonská nadace Sasakawa Peace Foundation, se zúčastnilo celkem 17 projektů z celé ČR. Více informací naleznete na <http://www.cpkp.cz/soutez/2006/soutez.htm>.

Druhé místo v soutěži **O lidech s lidmi a s tím spojený studijní pobyt v Japonsku** získal Zdravý kraj Vysočina. V historických prostorách Senátu ČR cenu převzala koordinátorka PZM a MA21 **Dita Tesařová**.

TELEGRAFICKY

Střípky z měst

NSZM

Na 13. celostátní konferenci NSZM byla oficiálně představena publikace **Dobrá praxe jako inspirace – ukázkové příklady a aktivity z měst, obcí a regionů**. Publikace přibližuje oblast tzv. příkladů dobré praxe (Best Practice), jejich význam a možnosti využití. Součástí brožury je také 9 konkrétních příkladů z členských municipalit NSZM. Publikace je zdarma ke stažení na <http://dobrapraxe.cz/index.shtml?apc=jsA-5>.

NSZM

Společným tématem Zdravých měst, obcí a regionů je pro rok 2006/7 „**Bezpečná a udržitelná doprava**“. Doposud se do realizace konkrétních projektů, programů či sledování indikátorů zapojilo 21 členů NSZM. Více o možnostech zapojení a nabídce aktivit naleznete na <http://www.nszm.cz/doprava>.

NSZM

V sídle Státního zdravotního ústavu proběhlo dne 21. listopadu další z **konzultačních setkání NSZM**, které je pravidelnou akcí zajišťovanou Kanceláří NSZM, která je otevřena a nabízena všem členům NSZM. Jedná se o setkání v úzkém kruhu členů asociace, kteří mají zájem o řešení konkrétních problémů v postupu v rámci Projektu Zdravé město a místní Agendy 21.

Kalendárium

17.-19.1. – v Liberci proběhne již třetí **Národní konference kvality ve veřejné správě**. Na konferenci budou mimo jiné představeny úspěšné postupy zavádění metod umožňující měření kvality řízení ve veřejné správě. Aktivními účastníky budou také zástupci **Kanceláře NSZM**, kteří představí informační nástroj DataPlán, představitelé Zdravého města **Vsetín** a další. Více informací naleznete na http://www.vcvscr.cz/kurzy/seminar.php?var_symbol=0207200&pobocka=02&vs=a.

24.1. – V Brně proběhne další **Krajský kulatý stůl (KKS)** k aktualizaci Strategie udržitelného rozvoje ČR, který pořádá Výbor pro komunikaci při Radě vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR). KKS mají být směřovány k formulaci problémů, které podle názoru krajů a dalších regionálních subjektů provázejí uplatňování udržitelného rozvoje v podmínkách ČR. Více informací naleznete na <http://www.udrzitelny-rozvoj.cz>.

29.1.-2.2. – Pod patronací Generálního ředitelství pro Energii a Dopravu Evropské komise se uskuteční **Evropský týden udržitelné energie**. „Týden“ by měl sloužit jako platforma a příležitost pro širokou diskusi o problematice udržitelné energie a jejího využívání a rozvoje. Více informací naleznete na <http://www.eusew.eu> (pouze v anglickém jazyce).

30.-31.1. – Centrum dopravního výzkumu pořádá dvoudenní školení zaměřené na **zvýšení kvalifikace v oblasti dopravy**. Hlavním tématem semináře bude „**Doprava v širších souvislostech a Specifika plánování nemotorové dopravy v souvislosti s novou Dopravní politikou ČR**“. Pro zástupce členů NSZM je školení v rámci partnerské spolupráce poskytováno **zdarma**.

*Mnoho pracovních a osobních úspěchů
v novém roce 2007 a úspěšnou cestu ke zdravé
a udržitelné České republice Vám přeje asociace
Národní síť Zdravých měst.*

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.nszm.cz
Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město WHO v ČR

(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

Materiál byl podpořen ze zdrojů Evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí ČR